

Journal of research in Persian language and literature education

The Impact of Storytelling with Storyline Technology on Enhancing Verbal Fluency and Communication Skills in 4th-Grade Female Students' Persian Language Classes (A study in Karaj city)

Nayereh Shahmohammadi

Associate Professor & Academic Staff of Organization for Educational Research & Planning, Ministry of Education, Tehran, Iran.

ABSTRACT

Keywords:

Verbal fluency,
Communication skills,
Storytelling,
Listening Skills,
Persian language lesson,

Background and Objectives: The present study examines the impact of integrating storytelling with Storyline technology on verbal fluency and communication skills of 4th-grade female students in Persian language classes. This research aims to identify the positive effects of this educational method on the learning outcomes of 4th-grade female students in District 3 of Karaj city. **Method:** This semi-experimental study was conducted using a two-group design (pre-test and post-test). The statistical population included 250 4th-grade female students in District 3 of Karaj, from which 30 students were purposefully selected and randomly assigned to experimental and control groups. A pre-test measuring communication skills and verbal fluency was administered to both groups. The experimental group received instruction through the integration of storytelling and Storyline technology for 8 weeks, while the control group did not receive any such training. Research tools included Barton J.'s (1990) Communication Skills Questionnaire and a researcher-developed verbal fluency test, with reliability coefficients of 0.82 and 0.91, respectively. **Findings:** The results indicated that integrating storytelling with Storyline technology significantly enhanced the communication skills and verbal fluency of students, strengthened their listening skills and feedback abilities, and improved their interpersonal relationships and self-awareness. **Conclusion:** Teachers should incorporate new technologies into educational programs and tailor these programs to the developmental level of children's language skills. Such programs, while being engaging, should include activities that enhance communication skills, verbal fluency, and vocabulary development.

DOI:

[10.48310/rpllp.2025.18435.1197](https://doi.org/10.48310/rpllp.2025.18435.1197)

Received: 1403/02/26

Reviewed: 1403/12/18

Accepted: 1404/01/18

PP: 28

Citation (APA): Shahmohammadi, N. (2025). The Impact of Storytelling with Storyline Technology on Enhancing Verbal Fluency and Communication Skills in 4th-Grade Female Students' Persian Language Classes (A study in Karaj city) *The Journal of Theory and Practice in Teachers Education*, 5(4), 119-147.

 <https://doi.org/10.48310/rpllp.2025.18435.1197>

تأثیر قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر تقویت تسلط کلامی و مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم در درس فارسی (مورد مطالعه: شهر کرج)

نیره شاه محمدی

دانشیار و عضو هیئت علمی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، وزارت آموزش و پرورش، تهران، ایران

چکیده

پیشینه و اهداف: پژوهش حاضر به بررسی تأثیر تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر تسلط کلامی و مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم در درس فارسی پرداخته است. این مطالعه به دنبال شناسایی اثرات مثبت این روش آموزشی بر یادگیری دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ناحیه ۳ شهر کرج است. **روش:** این پژوهش نیمه آزمایشی با طرح دوگروهی (پیش‌آزمون و پس‌آزمون) انجام شد. جامعه آماری شامل ۲۵۰ دانش‌آموز دختر پایه چهارم ابتدایی ناحیه ۳ کرج بود که از میان آن‌ها ۳۰ نفر به صورت هدفمند انتخاب و به‌طور تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند. پیش‌آزمون مهارت‌های ارتباطی و تسلط کلامی از هر دو گروه گرفته شد. گروه آزمایش به مدت ۸ هفته با روش تلفیق قصه‌گویی و فناوری استوری لاین آموزش دید، در حالی که گروه کنترل آموزشی دریافت نکردند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی بارتون جی (۱۹۹۰) و آزمون تسلط کلامی محقق ساخته بود که پایایی آن‌ها به ترتیب ۰/۸۲ و ۰/۹۱ به دست آمد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که روش تلفیق قصه‌گویی با فناوری استوری لاین به‌طور معناداری مهارت‌های ارتباطی و تسلط کلامی دانش‌آموزان را افزایش داد، مهارت‌های شنیداری و بازخورد را در آن‌ها تقویت کرده و روابط بین فردی و شناخت خود را بهبود بخشیده است. **نتیجه‌گیری:** معلمان لازم است برنامه‌های آموزشی را با فناوری‌های جدید تلفیق کنند و این برنامه‌ها را متناسب با سطح پیشرفت زبان کودک تنظیم کنند تا ضمن جذابیت، به تقویت مهارت‌های ارتباطی و کلامی کمک کند.

DOI:

10.48310/rpllp.2025.18435.1197

واژه‌های کلیدی:

تسلط کلامی،

مهارت‌های ارتباطی،

قصه‌گویی،

مهارت شنیداری،

درس فارسی،

۱. نویسنده مسئول

nsh_teh@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۲۶

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۲/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۱۸

شماره صفحات: ۲۸

مقدمه

امروزه، تعلیم و تربیت به‌عنوان یکی از پیچیده‌ترین و ظریف‌ترین امور انسانی، نقشی کلیدی در شکل‌گیری شخصیت، توانایی‌های فردی و اجتماعی ایفا می‌کند (شولتز و شولتز^۱، ۱۳۹۵). این فرایند، نه‌تنها به رشد و توسعه توانایی‌های ذهنی و مهارتی افراد کمک می‌کند، بلکه با توجه به اهمیت دوران کودکی در شکل‌گیری شخصیت و مهارت‌ها، به بهبود سلامت روانی و اجتماعی آن‌ها نیز منجر می‌شود (بیات، آقای و ترخان، ۱۳۹۸)؛ از این‌رو، آموزش مهارت‌های ارتباطی و تسلط کلامی در این دوران از اهمیت بسزایی برخوردار است، زیرا این مهارت‌ها، پایه و اساس تعاملات اجتماعی و موفقیت‌های تحصیلی آینده را تشکیل می‌دهند (دک، جانسون و ویلیامز^۲، ۲۰۲۱). تحقیقات نشان داده‌اند که ضعف در این مهارت‌ها می‌تواند به مشکلات روان‌شناختی مانند افسردگی، اضطراب و احساس تنهایی منجر شود (رحمتی، ۱۳۹۲؛ گرین^۳، ۲۰۲۲؛ اسمیت، براون و دیویس^۴، ۲۰۲۳).

این ارتباط از چند جنبه قابل تبیین است: اولاً، ناتوانی در برقراری ارتباط مؤثر با دیگران می‌تواند منجر به احساس انزوا و طردشدگی شود که خود زمینه‌ساز افسردگی است (اندرسون و کارتر^۵، ۲۰۲۰). ثانیاً، دانش‌آموزانی که نمی‌توانند به‌درستی منظور خود را بیان کنند، ممکن است در موقعیت‌های اجتماعی و تحصیلی دچار استرس و اضطراب شوند (لی^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). ثالثاً، ضعف در مهارت‌های ارتباطی می‌تواند به کاهش اعتمادبه‌نفس و احساس بی‌کفایتی منجر شود که این نیز به‌نوبه خود می‌تواند به مشکلات روان‌شناختی دامن بزند (براون و اسمیت، ۲۰۲۲). این مسئله به‌ویژه در درس فارسی که محور اصلی آن برقراری ارتباط مؤثر و انتقال مفاهیم است، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. درس فارسی نه‌تنها به‌عنوان یک ماده درسی، بلکه به‌عنوان ابزاری برای بیان احساسات، افکار و ایده‌ها عمل می‌کند. دانش‌آموزانی که در این درس با مشکل مواجه هستند، اغلب در بیان شفاهی و کتبی دچار ضعف بوده و نمی‌توانند به‌درستی منظور خود را بیان کنند (محمدی، ۱۴۰۰). همچنین ضعف در درس فارسی می‌تواند به‌عنوان یک مانع جدی در

1. Schultz
2. Deck, Johnson & Williams
3. Green
4. Smith, Brown, & Davis
5. Anderson, J., & Carter
6. Lee

مسیر رشد اجتماعی و عاطفی دانش‌آموزان عمل‌کنند. از این‌رو، تقویت این مهارت‌ها در دوران کودکی و به‌ویژه در درس فارسی ضروری به نظر می‌رسد (هیئت ملی سوادآموزی^۱، ۲۰۰۴). یکی از روش‌های مؤثر برای تقویت مهارت‌های ارتباطی و تسلط کلامی، قصه‌گویی است (گاردنر^۲، ۲۰۱۹). قصه‌گویی، به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین و مؤثرترین روش‌های آموزشی، از دیرباز برای انتقال مفاهیم، تقویت تفکر خلاق و پرورش مهارت‌های زبانی و ارتباطی مورد استفاده قرار گرفته است (لیوینگستون^۳، ۲۰۲۰). این روش با ایجاد فضایی تعاملی و جذاب، می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا مهارت‌های شنیداری، گفتاری و تفکر انتقادی خود را تقویت کنند. با توجه به اینکه کودکان در دوره ابتدایی در حال کسب و تثبیت مهارت‌های زبانی و اجتماعی هستند و بسیاری از آن‌ها در درس فارسی با چالش‌هایی نظیر ضعف در خواندن، نوشتن، درک مطلب و بیان شفاهی مواجه‌اند، قصه‌گویی می‌تواند به‌عنوان یک ابزار قدرتمند، فضایی امن و جذاب برای تمرین و تقویت این مهارت‌ها فراهم کند. قصه‌ها با ایجاد انگیزه و علاقه در کودکان، آن‌ها را تشویق به مشارکت فعال در فرایند یادگیری می‌کنند و به آن‌ها کمک می‌کنند تا با اعتمادبه‌نفس بیشتری در فعالیت‌های تدریس کلاسی، به‌ویژه در درس فارسی، شرکت کنند (حسینی، طلایی و یارمحمدیان، ۱۴۰۱).

امروزه با پیشرفت فناوری و دیجیتال‌سازی فرایندهای آموزشی، قصه‌گویی دیجیتال به‌عنوان یک رویکرد نوین در آموزش مطرح شده است (میترا، جونز و پاتل^۴، ۲۰۲۲). این روش ترکیبی از داستان‌سرایی سنتی و ابزارهای چندرسانه‌ای است که با استفاده از متن، صدا، تصویر و انیمیشن، محیطی تعاملی و جذاب برای یادگیری ایجاد می‌کند. قصه‌گویی دیجیتال نه تنها جذابیت فرایند یادگیری را افزایش می‌دهد، بلکه به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مفاهیم را بهتر درک کرده و مهارت‌های زبانی و ارتباطی خود را تقویت کنند (بنت و هیوز^۵، ۲۰۲۳؛ تامپسون و لی^۶، ۲۰۲۴). این رویکرد می‌تواند به‌ویژه برای دانش‌آموزان ابتدایی که نیاز به روش‌های آموزشی جذاب‌تر و تعاملی‌تر دارند، بسیار مؤثر باشد (ولش، گارسیا و لی^۷، ۲۰۱۸). در این میان، ابزارهای نوینی مانند استوری‌لاین به‌عنوان یک فناوری پیشرفته در حوزه طراحی محتوای آموزشی، امکان بهره‌گیری از

1. National Literacy Panel
2. Gardner
3. Livingston
4. Mitra, Jones & Patel
5. Bennett & Hughes
6. Thompson, Laura, & Lee
7. Welsh, Garcia & Lee

قصه‌گویی دیجیتال را به شکلی حرفه‌ای‌تر و هدفمندتر فراهم کرده‌اند. انتخاب استوری لاین در این پژوهش به دلیل ویژگی‌های منحصر به فرد آن در ایجاد محتوای آموزشی تعاملی و جذاب صورت گرفته است.

استوری لاین^۱ یک نرم‌افزار قدرتمند است که به طراحان آموزشی اجازه می‌دهد تا محتوای چندرسانه‌ای غنی و تعاملی ایجاد کنند. این نرم‌افزار با ارائه امکاناتی نظیر افزودن آزمون‌ها، شبیه‌سازی‌ها و عناصر تعاملی دیگر، فرایند یادگیری را برای دانش‌آموزان جذاب‌تر و مؤثرتر می‌سازد. استوری لاین نرم‌افزاری است که معلمان را قادر می‌سازد محتوای آموزشی چندرسانه‌ای و تعاملی طراحی کنند. این ابزار با ترکیب متن، تصویر، صدا و انیمیشن، محیطی پویا برای یادگیری ایجاد می‌کند. پژوهش‌ها نیز نشان داده‌اند که استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی مانند استوری لاین تأثیر مثبتی بر یادگیری دانش‌آموزان دارد و می‌تواند به بهبود مهارت‌های ارتباطی و درک بهتر مفاهیم آموزشی کمک کند (استاد حمزه، ۱۳۹۷) و انگیزه و مشارکت دانش‌آموزان در فرایند یادگیری را افزایش دهد (حسینی، طلایی و یارمحمدیان، ۱۴۰۱)؛ بنابراین، استفاده از فناوری‌هایی مانند استوری لاین در کنار روش قصه‌گویی دیجیتال می‌تواند گامی مؤثر در جهت تقویت مهارت‌های ارتباطی و تسلط کلامی دانش‌آموزان باشد.

با عنایت به موارد مطرح شده پژوهش حاضر باهدف بررسی تأثیر تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر تسلط کلامی و مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی انجام شده است. فرضیه‌های پژوهش عبارت‌اند از: تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر تسلط کلامی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی ناحیه ۳ کرج در درس فارسی تأثیر دارد. تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر مهارت کلامی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی ناحیه ۳ کرج در درس فارسی تأثیر دارد. تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر مهارت شنیداری دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی ناحیه ۳ کرج در درس فارسی تأثیر دارد. تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر مهارت بازخورد دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی ناحیه ۳ کرج در درس فارسی تأثیر دارد. این فرضیه‌ها بر اساس شواهد پژوهشی مطرح شده است که نشان می‌دهند استفاده از فناوری‌های آموزشی نوین، علاوه بر افزایش جذابیت یادگیری، می‌تواند به تقویت مهارت‌های زبانی و ارتباطی کمک کند (تامپسون و لی، ۲۰۲۴)؛ فلاحی و کریمی

ثانی، ۱۳۹۵). علاوه بر این، انتظار می‌رود که این روش به دانش‌آموزان کمک کند تا در درس فارسی عملکرد بهتری داشته باشند و بتوانند به راحتی با دیگران ارتباط برقرار کنند (احمدی، ۱۳۹۹). نتایج این پژوهش می‌تواند به معلمان و برنامه‌ریزان آموزشی در طراحی محتوای درسی مؤثر کمک کند و زمینه را برای ارتقای کیفیت آموزش در مدارس فراهم آورد. دیجیتال‌سازی و استفاده از روش‌های نوین آموزشی مانند قصه‌گویی دیجیتال با استوری‌لاین، می‌تواند گامی مؤثر در جهت بهبود مهارت‌های ارتباطی و کلامی دانش‌آموزان باشد و آنان را برای مواجهه با چالش‌های اجتماعی و حرفه‌ای آینده آماده کند. همچنین، این پژوهش می‌تواند به درک بهتر مشکلات دانش‌آموزان در درس فارسی کمک کرده و راهکارهای مؤثری برای رفع این مشکلات ارائه دهد.

پیشینه پژوهش

در این بخش، به بررسی پژوهش‌های پیشین مرتبط با تأثیر قصه‌گویی و فناوری بر تسلط کلامی و مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان پرداخته می‌شود. پژوهش‌های موردبررسی بر اساس ارتباط موضوعی با متغیرهای اصلی پژوهش حاضر (قصه‌گویی، فناوری استوری لاین، تسلط کلامی، مهارت‌های ارتباطی) و نیز روش‌شناسی مشابه (مطالعات مداخله‌ای، پیمایشی، و کیفی) انتخاب شده‌اند. هدف از این بررسی، شناسایی شکاف‌های موجود در دانش و تعیین جایگاه پژوهش حاضر در راستای تکمیل و توسعه این دانش است.

پژوهش‌های متعددی به بررسی تأثیر قصه‌گویی بر تسلط کلامی دانش‌آموزان پرداخته‌اند. پژوهش ذاکری (۱۴۰۳) مشخص کرد که استفاده از شعر و قصه به یادگیری دستور زبان فارسی کمک کرده و باعث افزایش جذابیت و تسهیل فرآیند یادگیری برای دانش‌آموزان می‌شود. علیخانی (۱۳۹۸) با تأکید بر نقش قصه‌گویی در پرورش مهارت‌های گوش دادن و صحبت کردن، نشان داد که این روش در مقایسه با خواندن و نوشتن، تأثیر بیشتری بر مهارت‌های کلامی دارد. صفت‌کار حقی (۱۳۹۶) نیز به این نتیجه رسید که قصه‌گویی موجب بهبود مهارت‌های کلامی، شنیداری و بازخورد در کودکان می‌شود این پژوهش‌ها نشان می‌دهند که قصه‌گویی به‌عنوان یک روش آموزشی فعال، می‌تواند به‌طور مستقیم بر تسلط کلامی و مهارت‌های زبانی دانش‌آموزان تأثیر مثبت بگذارد. در سطح بین‌المللی نیز، ناتالی^۱ و همکاران (۲۰۱۷) (به نقل از بنت و هوگز، ۲۰۲۳)

ذکر کردند که قصه‌گویی می‌تواند به افزایش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی کودکان کمک کند، که این امر به‌نوبه خود می‌تواند بر تسلط کلامی آن‌ها تأثیرگذار باشد. یانگ و همکاران (۲۰۱۶) نیز به تأثیر قصه‌گویی بر تسلط شفاهی زبان انگلیسی اشاره نمودند.

استفاده از فناوری‌های نوین در آموزش نیز به‌عنوان یک عامل مؤثر بر تسلط کلامی موردتوجه پژوهشگران قرار گرفته است. موسوی و صفایی (۱۳۹۸) دریافتند که فناوری‌های نوین آموزشی در پیشرفت تحصیلی و بهبود فرآیند یاددهی-یادگیری درس ادبیات فارسی تأثیر فراوانی دارند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که فناوری می‌تواند به‌عنوان یک ابزار قدرتمند در جهت بهبود تسلط کلامی و مهارت‌های زبانی دانش‌آموزان مورداستفاده قرار گیرد. استاد حمزه (۱۳۹۷) نیز اثر محتوای ساخته‌شده با نرم‌افزار استوری لاین بر میزان یادگیری را مورد مطالعه قرارداد و به اهمیت فناوری در ارتقاء یادگیری و تسلط کلامی اشاره کرد علاوه بر تسلط کلامی، مهارت‌های ارتباطی نیز از اهمیت بسزایی در تعاملات اجتماعی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان برخوردارند.

بیگی راد (۱۳۹۸) تأکید کرد که تسلط کلامی شامل درک، بیان و دایره واژگان است و عوامل مؤثر بر آن شامل تمرین، غنای محیط و ویژگی‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان می‌باشند. افتخاری (۱۳۹۷) به بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی پرداخته و نتیجه گرفت که این آموزش‌ها می‌توانند به کاهش احساس تنهایی و افزایش سازگاری اجتماعی کمک کنند. مرادی زاده و همکاران (۱۳۹۴) و فریس‌آبادی و همکاران (۱۳۹۴) نیز به تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سازگاری اجتماعی و رفتارهای سازگارانه اشاره کردند.

این پژوهش‌ها نشان می‌دهند که آموزش مهارت‌های ارتباطی می‌تواند به بهبود تعاملات اجتماعی و سازگاری فردی دانش‌آموزان کمک کند که این امر به‌نوبه خود می‌تواند بر تسلط کلامی و مهارت‌های زبانی آن‌ها تأثیرگذار باشد. علاوه بر پژوهش‌های ذکرشده، این مطالعه با تکیه بر نظریه‌های مختلفی به تبیین و تفسیر یافته‌ها می‌پردازد. نظریه ارتباطات اجتماعی ویگوتسکی^۱ (۱۹۷۷) بر تعاملات اجتماعی و تجربیات روزمره تأکید دارد و یادگیری از طریق گفتگو و تعامل با دیگران را کلید توسعه مهارت‌های کلامی می‌داند. نظریه یادگیری اجتماعی باندورا^۲ (۱۹۷۷) بر یادگیری از طریق مشاهده و تقلید تأکید دارد و نشان می‌دهد که کودکان می‌توانند از بزرگ‌ترها و همسالان خود یاد بگیرند. نظریه یادگیری تجربی^۳ کولب^۴ (۱۹۸۴) بر

1. Vygotsky

2. Bandura

3. Experiential Learning Theory

4. Kolb

اهمیت یادگیری از طریق تجربه تأکید دارد و بیان می‌کند که تعاملات واقعی می‌توانند به بهبود مهارت‌های کلامی کمک کنند. نظریه شناختی^۱ پیاژه^۲ (۱۹۷۰) بر فرآیندهای ذهنی مانند تفکر و درک تأکید دارد و آموزش مهارت‌های زبانی را به تقویت این توانایی‌ها مرتبط می‌سازد. نظریه ساخت‌گرایی^۳ برنر^۴ (۱۹۹۶) به یادگیری به‌عنوان یک فرآیند فعال و اجتماعی نگاه می‌کند و تأکید دارد که یادگیری به بهترین شکل زمانی اتفاق می‌افتد که دانش‌آموزان در فعالیت‌های گروهی شرکت کنند. نظریه هوش چندگانه^۵ گاردنر^۶ (۱۹۸۳) به انواع مختلف هوش اشاره می‌کند و بیان می‌کند که آموزش باید متناسب با توانایی‌های خاص هر فرد طراحی شود. نظریه ارتباطات بین فردی^۷ ویگوتسکی (۱۹۶۷) به بررسی فرآیندهای ارتباطی در روابط بین فردی می‌پردازد و بر اهمیت مهارت‌های گوش دادن و بیان احساسات تأکید دارد. همچنین، نظریه تأثیر اجتماعی^۸ کیالدینی^۹ (۲۰۰۹) به بررسی چگونگی تأثیر دیگران بر رفتار و تفکر فرد می‌پردازد.

نتایج پژوهش‌های پیشین و نظریه‌های مرتبط نشان‌دهنده اهمیت قصه‌گویی و فناوری در بهبود مهارت‌های کلامی و ارتباطی دانش‌آموزان است. به‌ویژه، این تحقیقات نشان می‌دهند که ترکیب روش‌های آموزشی فعال با فناوری‌های نوین می‌تواند تأثیرات مثبتی بر یادگیری و تعاملات اجتماعی دانش‌آموزان داشته باشد. پژوهش حاضر با بررسی تأثیر قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر تقویت تسلط کلامی و مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم در درس فارسی به دنبال تکمیل و توسعه دانش موجود در این زمینه است.

روش

این پژوهش کاربردی، از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون و گروه کنترل است. داده‌ها با پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی بارتون و آزمون تسلط کلامی جمع‌آوری شدند. پس از اجرای پیش‌آزمون، گروه آزمایش به مدت ۸ هفته با روش قصه‌گویی و نرم‌افزار استوری لاین آموزش دید، درحالی‌که گروه کنترل آموزشی دریافت نکرد. برای کنترل متغیرهای مزاحم، نمونه

-
1. Cognitive Theory
  2. Piaget
  3. Constructivist Theory
  4. Bruner
  5. Multiple Intelligences Theory
  6. Gardner
  7. Interpersonal Communication Theory
  8. Social Influence Theory
  9. Cialdini

به دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ناحیه ۳ کرج محدود شد و از تحلیل کواریانس برای کنترل سایر متغیرها استفاده گردید. درنهایت، پس‌آزمون از هر دو گروه گرفته شد

جامعه آماری این پژوهش، شامل تمامی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی در ناحیه ۳ آموزش و پرورش شهر کرج در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲، با جمعیتی حدود ۲۵۰ نفر بود. انتخاب این جامعه آماری محدود به ناحیه ۳ کرج و سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ به دلایل زیر صورت گرفت: اولاً، انجام پژوهش در یک ناحیه محدود، امکان کنترل و مدیریت بهتر فرآیند اجرا، جمع‌آوری داده‌ها و منابع را فراهم می‌کند. ثانیاً، انتخاب یک ناحیه مشخص، باعث افزایش همگنی نسبی جامعه آماری از نظر شرایط اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی می‌شود که این امر، اثر عوامل مداخله‌گر را کاهش می‌دهد. ثالثاً، انجام پژوهش در سطح کل شهر کرج نیازمند صرف زمان و هزینه بیشتری بود که با توجه به محدودیت‌های موجود، امکان‌پذیر نبود. تمرکز بر پایه چهارم ابتدایی نیز به این دلیل بود که دانش‌آموزان این مقطع، به سطح مناسبی از مهارت‌های زبانی و شناختی رسیده‌اند و می‌توانند به‌طور فعال در فعالیت‌های قصه‌گویی و استفاده از نرم‌افزار استوری لاین مشارکت کنند. همچنین، محتوای دروس این پایه، امکان تلفیق با قصه‌گویی و فناوری را به‌خوبی فراهم می‌کند. انتخاب دانش‌آموزان دختر نیز به این دلیل بود که پژوهش بر بررسی تأثیر قصه‌گویی و فناوری بر مهارت‌های کلامی و ارتباطی این گروه متمرکز بود و فرضیه‌هایی در مورد تفاوت‌های جنسیتی در یادگیری و تعامل با فناوری وجود داشت.

برای انتخاب نمونه، ابتدا فهرستی از مدارس دخترانه دولتی ناحیه ۳ کرج تهیه شد. سپس، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، یک مدرسه دوره دوم ابتدایی انتخاب شد که دارای شرایط زیر بود: دسترسی به امکانات اولیه مانند رایانه و اینترنت برای اجرای نرم‌افزار استوری لاین و آمادگی مدیریت و معلمان مدرسه برای همکاری در اجرای پژوهش. شایان‌ذکر است که بیشتر مدارس دولتی شهر کرج از امکانات پیشرفته فناوری محروم هستند و این مدرسه، در مقایسه با سایر مدارس، جزو مدارس برخوردار محسوب می‌شود. از میان کلاس‌های پایه چهارم این مدرسه، دو کلاس با میانگین پیشرفت تحصیلی بالاتر، بر اساس میانگین نمرات ارزشیابی‌های کلاسی و آزمون‌های مداخله‌ای نوبت اول سال تحصیلی انتخاب شدند. این انتخاب به این دلیل صورت گرفت که احتمال مشاهده تأثیر مداخله آموزشی در دانش‌آموزانی که از قبل آمادگی بیشتری برای یادگیری و تعامل با محتوای آموزشی دارند، بیشتر است.

با توجه به اینکه حداقل تعداد نمونه موردقبول در تحقیقات نیمه آزمایشی ۱۵ نفر در هر گروه است (گورسچ و مکفرسون^۱، ۱۹۸۹؛ سکاران و بوچی^۲، ۲۰۱۶) و با در نظر گرفتن محدودیت‌های فناوری در مدرسه انتخاب‌شده (عدم وجود کلاس‌های مجهز به رایانه برای همه دانش‌آموزان) و عدم دسترسی همه دانش‌آموزان به رایانه و اینترنت در منزل، از هر کلاس ۱۵ دانش‌آموز به صورت تصادفی ساده انتخاب و در دو گروه آزمایشی و گواه قرار گرفتند. ملاک‌های ورود به مداخله آموزشی عبارت بودند از: دختر بودن، دانش‌آموز پایه چهارم بودن، داشتن پیشرفت تحصیلی بالا (بر اساس میانگین نمرات ارزشیابی‌های کلاسی و آزمون‌های مداد-کاغذی نوبت اول سال تحصیلی)، سکونت در شهر کرج و داشتن تمایل به همکاری (با اعلام رضایت کتبی از سوی دانش‌آموز و والدین). ملاک‌های خروج از مداخله آموزشی نیز شامل موارد زیر بود: غیبت غیرموجه در بیش از یک جلسه آموزشی یا آزمون، پاسخ‌های نامناسب به سؤالات (عدم ارائه پاسخ‌های معنادار و مرتبط)، انصراف از شرکت در پژوهش و غیبت غیرموجه در بیش از یک جلسه آموزشی.

ابزارهای مورداستفاده در این مطالعه شامل بسته آموزشی، آزمون محقق ساخته تسلط کلامی و پرسش‌نامه مهارت‌های ارتباطی بارتون^۳ (۱۹۹۰) بود. بسته آموزشی شامل درس‌های منتخب از کتاب درسی فارسی پایه چهارم (درس اول: آفریدگار زیبا، درس دوم: کوچ پرستوها، درس سوم: راز نشانه‌ها، درس پنجم: رهایی از قفس، درس ششم: آرش کمانگیر و درس هفتم: مهمان شهر و درس دهم: باغچه اطفال) بود. این دروس به دلیل داشتن پتانسیل بالا برای تلفیق با قصه‌گویی و ایجاد فعالیت‌های تعاملی انتخاب شدند. هر یک از این دروس، مفاهیم و مضامینی را ارائه می‌دهند که به خوبی می‌توان آن‌ها را در قالب داستان‌های جذاب و چند رسانه‌ای‌های تعاملی ارائه کرد و به این ترتیب، یادگیری را برای دانش‌آموزان لذت‌بخش‌تر و مؤثرتر نمود. قصه‌های مرتبط با این درس‌ها توسط پژوهشگر تدوین شده بودند و چند رسانه‌ای تعاملی مرتبط با قصه‌ها با استفاده از نرم‌افزار استوری‌لاین طراحی شده بود. این چند رسانه‌ای شامل تصاویر، صداها، انیمیشن‌ها و فعالیت‌های تعاملی (مانند پرسش و پاسخ، بازی و تمرین) بود که به منظور افزایش جذابیت و درگیری دانش‌آموزان با محتوای آموزشی طراحی شده بود که برای دانش‌آموزان گروه آزمایش در ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای (دو روز در هفته) ارائه گردید. شرح مختصر جلسات به صورت زیر است (جدول شماره ۱):

-
1. Gorsuch & McPherson
  2. Sekaran, U., Bougie
  3. Barton

جدول ۱- خلاصه جلسات آموزش قصه‌گویی با نرم‌افزار استوری لاین

شماره جلسه	موضوع	اهداف	ابزار	شیوه اجرا
اول	آماده‌سازی	آشنایی دانش آموزان با فرایند کار در جلسات، اجرای پیش‌آزمون	فیلم آموزشی، کتاب فارسی چهارم ابتدایی	معرفی اعضای گروه، توضیح روش تدریس معلم (ترکیب قصه‌گویی و فناوری استوری لاین)، پرسش از دانش‌آموزان در مورد تجربیات قصه‌گویی، سؤالات معلم برای تقویت مهارت شنیداری، توزیع پیش‌آزمون‌های تسلط کلامی و مهارت‌های ارتباطی
دوم	آفریدگار زیبا	آشنایی آفرینش و تأمل در آن و معرفی زیبایی‌های طبیعت، تقویت مهارت خواندن، تقویت مهارت سخن گفتن، تقویت دقت دیداری، تقویت مهارت زبانی	فیلم و عکس آموزشی و جزوه آموزشی، کتاب فارسی چهارم ابتدایی	گروه‌بندی دانش‌آموزان، اجرای درس اول با استفاده از ترکیب قصه‌گویی و فناوری استوری لاین، نمایش فیلم انگیزشی درباره نعمت‌های خداوند، ارائه درس، پرسش از دانش‌آموزان درباره درس، بازگو کردن نکات کلیدی اصلی داستان توسط دانش‌آموزان، خلاصه‌سازی داستان و پیشنهاد عنوان جدید برای درس آوردن لانه واقعی پرنده به کلاً، ایجاد انگیزه برای یادگیری، حدس زدن دانش‌آموزان، توضیح در مورد لانه و انواع آن، اجرای درس دوم با استفاده از ترکیب قصه‌گویی و فناوری استوری لاین، نمایش فیلم، ارائه درس، پرسش از دانش‌آموزان درباره درس
سوم	کوچ پرستوها	معرفی یکی از شگفتی‌های عالم خلقت، تقویت مهارت گوش دادن و سخن گفتن، تقویت حافظه شنیداری در دانش‌آموزان	فیلم آموزشی (مهاجرت پرندگان)، انواع لانه پرنده‌گان، کتاب فارسی چهارم ابتدایی	آوردن لانه واقعی پرنده به کلاً، ایجاد انگیزه برای یادگیری، حدس زدن دانش‌آموزان، توضیح در مورد لانه و انواع آن، اجرای درس دوم با استفاده از ترکیب قصه‌گویی و فناوری استوری لاین، نمایش فیلم، ارائه درس، پرسش از دانش‌آموزان درباره درس
چهارم	راز نشانه‌ها	تقویت مهارت گوش	فیلم	طراحی چيستان توسط هر گروه،

دادن و فن بیان، تقویت آموزشی، تشویق گروه‌ها به بررسی پاسخ‌های مهارت درک مطلب، کتاب فارسی گروه‌های دیگر و شرکت در بحث و آشنایی با چگونگی بیان چهارم پرسش و پاسخ شرکت کنند، ارائه درس آغاز قصه ابتدایی سوم با استفاده از تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین، پرسش درباره درس از دانش آموزان

پنجم رهایی از گسترش واژگان، تقویت فیلم نمایش عکس‌های طوطی و قفس مهارت‌های کلامی، آموزشی، پرندگان مختلف و تقسیم دانش‌آموزان به گروه‌های ۳ یا ۴ نفره، ارائه معمای چوب‌کبریت به گروه‌ها، حل معما به صورت گروهی، دعوت از ۵ دانش‌آموز برای پاسخ‌دهی به معما در جلوی کلاس، دادن کاغذ «من جواب معما را می‌دانم» به یکی از دانش‌آموزان، درخواست از دانش‌آموز برای ایستادن پشت به کلاس، دادن وقت به گروه‌ها برای فکر کردن و کمک گرفتن از دانش‌آموزان جلوی کلاس، اجرای درس دوم با استفاده از قصه‌گویی و فناوری استوری لاین، نمایش فیلم انگیزشی (طوطی) درباره درس، ارائه درس به دانش‌آموزان، پرسش از دانش‌آموزان در مورد درس

ششم آرش تقویت روحیه دفاع، فیلم‌هایی ایجاد انگیزه با دارت، ارائه درس با کمانگیر تقویت درک و بیان پیام آموزشی: از استفاده از تلفیق روش قصه‌گویی با تصویر، آشنایی با مسابقات فناوری استوری لاین، نمایش فیلم افسانه‌های ملی، تقویت تیراندازی، درباره مسابقات تیراندازی، ارائه درس، زبان‌آموزی تخته دارت، پرسش‌هایی درباره درس از دانش

کتاب فارسی آموزان
چهارم
ابتدایی

هفتم مهمان آشنایی با رسم فیلم آموزشی نمایش فیلم یا تصاویری از سفرهای شهر مهمان‌نوازی ایرانی، (فیلم‌های استانی رهبر در سال ۶۷ و ارائه تقویت درک شنیداری، سفر استانی توضیحات مرتبط، پرسش سؤال وقتی گسترش دامنه واژگان، رهبر)، کتاب یک فرد مهمی به منزل شما می‌آید تقویت درک متن و سواد فارسی چه کارهایی انجام می‌دهید؟ ارائه پاسخ، خواندن چهارم ارائه درس هفتم با استفاده از تلفیق ابتدایی روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین، پرسش‌هایی درباره درس از دانش آموزان

هشتم باغچه آشنایی با جبار فیلم آموزشی ارائه فهرستی از رفتارهای فردی و اشعار باغچه‌بان، تقویت پشتکار و جـزوه اجتماعی پای تابلو، حدس وجه و صبر، تثبیت مهارت آموزشی، شباهت‌ها یعنی خدمت به خلق، ارائه قصه‌گویی، اجرای تابلو، مائیک درس دهم با استفاده از تلفیق روش پس‌آزمون کتاب فارسی قصه‌گویی با فناوری استوری لاین، چهارم نمایش یک فیلم انگیزشی درباره ابتدایی مشاهیرهای علمی، ارائه درس، پرسش‌هایی درباره درس از دانش آموزان، اجرای پس‌آزمون تسلط کلامی و مهارت‌های ارتباطی در بین دانش آموزان

آزمون محقق ساخته تسلط کلامی تسلط کلامی با تمرکز بر درس‌های ۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۷ و ۱۰ از کتاب فارسی چهارم ابتدایی، مهارت‌های زبانی دانش‌آموزان را در شش سطح کلیدی: تشخیص واژگان ناهمگون (مانند تفاوت «حیات» و «حیاط»)، تحلیل ضرب‌المثل‌ها (مثل مفهوم «دست بالای دست بسیار است»)، درک عناصر داستان، ارتباطات معنایی (نظیر رابطه ماهی با آب و پرنده با آسمان)، بازسازی جملات و تولید محتوای خلاقانه می‌سنجید. سؤالات با ترکیبی از انواع چندگزینه‌ای، وصل کردنی و تکمیل کردنی، هم‌زمان مهارت‌های تحلیلی، دانش واژگانی و توانایی استنتاج منطقی را مورد ارزیابی قرار می‌داد. نمره کل آزمون ۲۰ و هر سؤال یک نمره داشت. روایی

صوری و محتوایی این آزمون توسط چند نفر از متخصصان آموزش زبان فارسی و روان‌سنجی بررسی و تأیید شد. برای تعیین پایایی آزمون، همچنین به منظور بررسی پایایی، آزمون بر روی ۳۰ نفر از دانش‌آموزان که جزو گروه نمونه نبودند اجرا شد و ضریب پایایی ۰/۹۱ به دست آمد. پرسش‌نامه مهارت‌های ارتباطی بارتون (۱۹۹۰) شامل ۱۸ ماده است و دارای سه مؤلفه مهارت‌های کلامی (۶ سؤال)، مهارت‌های شنود (۶ سؤال) و مهارت‌های بازخورد (۶ سؤال) است. نمره‌گذاری پرسش‌نامه به صورت طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای است که برای گزینه‌های کاملاً مخالفم، تا حدودی مخالفم، مطمئن نیستم، تا حدودی موافقم و کاملاً موافقم به این ترتیب امتیازات ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ در نظر گرفته می‌شود. پایایی پرسش‌نامه در مطالعه رحمتی (۱۳۹۲) برای مهارت‌های کلامی ۰/۸۹، مهارت شنیداری ۰/۸۵ و مهارت بازخورد ۰/۹۱ و کل ابزار برابر با ۰/۸۵ به دست آمد. صفت کار حقی (۱۳۹۶؛ به نقل از هندریک^۱، ۲۰۱۵) در پژوهش خود روایی پرسش‌نامه را ۰/۸۴ و پایایی آن را ۰/۹۳ گزارش نموده است. برای پایایی مجدد پرسش‌نامه ابتدا بر روی یک گروه ۳۰ نفره دانش‌آموزان اجرا و پایایی آن برای سه مؤلفه مهارت‌های ارتباطی (مهارت‌های کلامی، شنیداری و بازخورد) و پایایی کلی به این ترتیب ۰/۷۸، ۰/۸۱، ۰/۸۹ و ۰/۸۲ به دست آمده است.

برای تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی از نمودارها، میانگین، واریانس و انحراف معیار و در آمار استنباطی آزمون کوواریانس و آزمون شاپیرو ویلکز برای بررسی نرمال بودن داده‌ها استفاده شد. ملاحظات اخلاقی پژوهش شامل: توضیح به مسئولین مراکز مربوطه درباره اهداف پژوهش و کسب اجازه، محرمانه ماندن اطلاعات به دست آمده، حفظ حقوق محققین در استفاده، ارائه و نشر مطالب علمی بود.

یافته‌ها

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، ابتدا میانگین‌های تعدیل شده نمرات تسلط کلامی و افراد در پس‌آزمون (متغیر وابسته) برای گروه‌های کنترل و آزمایش، نشان داده می‌شود.

جدول ۲ میانگین‌های تعدیل شده متغیرهای تحقیق

متغیرهای وابسته	گروه‌ها	میانگین	خطای استاندارد	حدود ۹۵ درصدی
				حد پایین / حد بالا
تسلط کلامی	کنترل	۲۶/۲۰۹	۰/۵۴۶	۲۷/۳۲۹ / ۲۵/۰۸۹
پس‌آزمون	آزمایش	۳۱/۵۲۴	۰/۵۴۶	۲۵/۶۴۴ / ۲۳/۴۰۴

تأثیر قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر تقویت تسلط کلامی و .... / نیره شاه محمدی ۱۳۳

۲۴/۹۷۷	۲۳/۶۹۰	۰/۳۱۴	۲۴/۳۳۳	مهارت کلامی کنترل	پس‌آزمون
۲۴/۵۷۷	۲۳/۲۹۰	۰/۳۱۴	۲۹/۹۳۳	آزمایش	
۲۱/۵۳۰	۱۸/۲۱۰	۰/۸۰۹	۱۹/۸۷۰	مهارت شنیداری کنترل	پس‌آزمون
۱۸/۸۵۷	۱۵/۵۳۶	۰/۸۰۹	۲۵/۱۹۷	آزمایش	
۱۳/۷۲۷	۹/۹۱۰	۰/۹۳۰	۱۱/۸۱۹	مهارت بازخورد کنترل	پس‌آزمون
۱۰/۴۹۰	۶/۶۷۳	۰/۹۳۰	۱۸/۸۵۱	آزمایش	

جدول ۲ میانگین‌های تعدیل‌شده متغیرهای تحقیق یعنی نمرات تسلط کلامی، مهارت کلامی، مهارت شنیداری و مهارت بازخورد افراد را در پس‌آزمون (متغیر وابسته) برای گروه‌های کنترل و آزمایش، نشان می‌دهد به نحوی که نمره گروه آزمایش بالاتر از گروه کنترل بوده یعنی نمرات تسلط کلامی، مهارت کلامی، مهارت شنیداری و مهارت بازخورد در آن‌ها افزایش یافته است. قبل از بررسی فرضیه‌های تحقیق مفروضه‌های اصلی یعنی نرمال بودن توزیع نمرات متغیرها، نتایج بررسی آماری وجود تعامل میان گروه‌ها و پیش‌آزمون و همچنین نتایج آزمون لوین جهت بررسی یکسانی واریانس‌های تسلط کلامی، مهارت کلامی، مهارت شنیداری و مهارت بازخورد گزارش می‌شوند.

نرمال بودن توزیع نمرات:

با توجه به حجم نمونه‌ای کمتر از ۵۰ نفر، از آزمون شاپیرو-ویلک^۱ برای ارزیابی نرمال بودن داده‌ها استفاده شد. نتایج این آزمون، که در جدول ۳ ارائه شده است،

جدول ۳- خلاصه شاخص‌های بهنجاری متغیرهای تحقیق

گروه‌ها	متغیرها	شاپیرو ویلکز	تعداد	معنی‌داری
پیش‌آزمون	آماره			
	تسلط کلامی	۰/۹۱۲	۱۵	۰/۱۴۷
کنترل	مهارت کلامی	۰/۹۱۵	۱۵	۰/۱۵۹
	مهارت شنیداری	۰/۹۶۱	۱۵	۰/۷۰۶
	مهارت بازخورد	۰/۹۳۴	۱۵	۰/۳۱۴
	تسلط کلامی	۰/۹۱۱	۱۵	۰/۱۴۱
آزمایش	مهارت کلامی	۰/۹۵۳	۱۵	۰/۵۸۵

۰/۶۰۴	۱۵	۰/۹۵۵	مهارت شنیداری
۰/۷۶۶	۱۵	۰/۹۶۴	مهارت بازخورد

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که توزیع نمرات متغیرهای اصلی تحقیق یعنی مهارت ارتباطی، تسلط کلامی، مهارت شنیداری و مهارت بازخورد در همه شرایط بهنجار بوده و بنابراین پیش‌فرض لازم برای انجام آزمون‌های پارامتریک برقرار است.

مفروضه برابری واریانس‌ها

نتایج آزمون لون در جدول ۴ به بررسی مفروضه‌ی برابری واریانس‌ها می‌پردازد.

جدول ۴- نتایج آزمون لون جهت بررسی یکسانی واریانس‌ها

متغیر	F	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معناداری
مهارت ارتباطی پس‌آزمون	۱/۹۷۵	۱	۲۸	۰/۱۷۱
تسلط کلامی پس‌آزمون	۳/۴۴۸	۱	۲۸	۰/۰۷۴
مهارت شنیداری پس‌آزمون	۰/۳۲۷	۱	۲۸	۰/۵۷۲
مهارت بازخورد پس‌آزمون	۳/۹۷۵	۱	۲۸	۰/۰۵۶

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که سطح معناداری متغیرهای تحقیق از ۰/۰۵ بیشتر و بزرگ‌تر است ($P > ۰/۰۵$) بنابراین پیش‌فرض لازم برای انجام آزمون‌های پارامتریک برقرار است.

جدول ۵ نتایج بررسی آماری وجود تعامل میان گروه‌ها و پیش‌آزمون در متغیرهای وابسته

تحقیق

متغیر	منابع	مجموع درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
گروه‌ها	۰/۳۳۷	۱	۰/۲۳۷	۰/۰۵۱	۰/۸۲۳
پیش‌آزمون	۱۶/۴۱۳	۱	۱۶/۴۱۳	۳/۵۳۶	۰/۰۷۱
مهارت ارتباطی	۰/۰۰۱*	۱	۰/۰۰۱	۰/۰۱۰	۰/۹۹۰
خطا	۱۲۰/۶۷۰	۲۶	۴/۶۴۱		
کل	۱۹۴۶۳/۰۰۰	۳۰			
گروه‌ها	۳۲۰/۴۸۳	۱	۳۲۰/۴۸۳	۰/۰۱۰	۰/۹۹۶
تسلط کلامی	۵۲/۲۴۲	۱	۵۲/۲۴۲	۳۴/۰۷۳	۰/۰۰۰
گروه‌ها*	۰/۰۰۷	۱	۰/۰۰۷	۰/۰۱۵	۰/۹۴۷
پیش‌آزمون					

			۱/۵۳۳	۲۶	۳۹/۸۶۴	خطا	
				۳۰	۱۷۵۶۶/۰۰۰	کل	
مهارت شنیداری	گروه‌ها	۰/۲۵۳	۰/۲۵۳	۱	۰/۲۵۳		
	پیش‌آزمون	۲/۰۶۵	۲۰/۷۵۴	۱	۲۰/۷۵۴		
	گروه‌ها*	۰/۲۲۸	۰/۲۲۸	۱	۰/۲۲۸		
	پیش‌آزمون						
	خطا		۱۰/۰۵۳	۲۶	۲۶۱/۳۶۵		
	کل			۳۰	۱۰۶۳۰/۰۰۰		
مهارت بازخورد	گروه‌ها	۰/۳۰۷	۴/۰۸۷	۱	۴/۰۸۷		
	پیش‌آزمون	۹/۶۷۳	۱۲۸/۹۴۹	۱	۱۲۸/۹۴۹		
	گروه‌ها*	۰/۰۹۵	۱/۲۶۴	۱	۱/۲۶۴		
	پیش‌آزمون						
	خطا		۱۳/۳۳۱	۲۶	۳۴۶/۶۱۸		
	کل			۳۰	۳۷۰۲/۰۰۰		

بر اساس جدول ۵ تعامل میان گروه‌ها، متغیر وابسته و پیش‌آزمون‌ها، به دلیل اینکه سطح معناداری آن‌ها در متغیرهای تحقیق یعنی مهارت ارتباطی، تسلط کلامی، مهارت شنیداری و مهارت بازخورد بیشتر از ۰/۰۵ است، معنادار نیست؛ بنابراین با اطمینان می‌توان گفت که تعامل معناداری میان پیش‌آزمون‌ها و نقش آموزش وجود ندارد و آزمون را می‌توان انجام داد؛ بنابراین فرضیه‌های تحقیق بررسی می‌شود

بررسی فرضیه‌های تحقیق

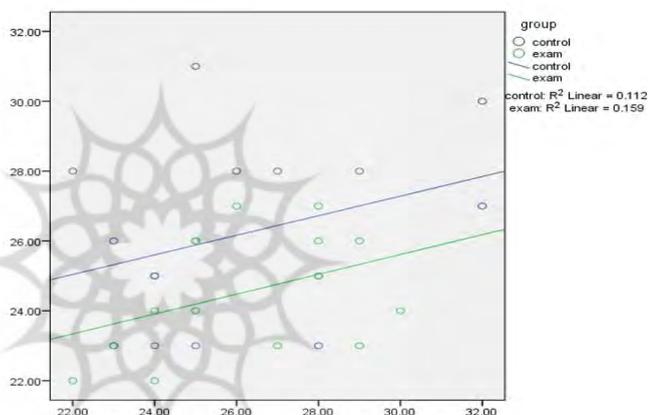
فرضیه اول: تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر تسلط کلامی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی ناحیه ۳ کرج در درس فارسی تأثیر دارد.
جهت آزمون این فرضیه از روش تحلیل کوواریانس استفاده شده است.

جدول ۶- نتایج آزمون‌های اثرات بین‌آزمودنی‌ها در تسلط کلامی

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	مجذورات ای سهمی
تسلط کلامی کل پیش‌آزمون	۱۷/۴۶۲	۱	۱۷/۴۶۲	۳/۹۰۷	۰/۰۵۸	۰/۱۲۶

گروه‌ها	۲۱/۳۰۲	۱	۲۱/۳۰۲	۴/۷۶۶	۰/۰۳۸	۰/۱۵۰
خطا	۱۲۰/۶۷۱	۲۷	۴/۴۶۹			
کل	۱۹۴۶۳/۰۰۰	۳۰				

جدول ۶ نتایج آزمون تحلیل واریانس دوراها را نشان می‌دهد و بیانگر آن است که تفاوت معناداری در تسلط کلامی بین گروه‌ها وجود دارد. با توجه به مقدار F برابر با ۴.۷۹۵ و سطح معناداری ۰.۰۳۸ ($P < ۰/۰۵$) نشان می‌دهد که تفاوت‌ها بین گروه‌ها معنادار است. همچنین، مجذور اتای سهمی ۰/۱۵ به این معناست که ۱۵ درصد از واریانس تسلط کلامی توسط عضویت در گروه‌ها و مداخله آموزشی توضیح داده می‌شود؛ بنابراین می‌توان ادعا داشت که گروه آزمایش که تحت آموزش بودند، در مقایسه با گروه کنترل، تسلط کلامی بیشتری داشتند.

نمودار ۱- پراکندگی جهت بررسی رابطه خطی بین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون متغیر تسلط کلامی

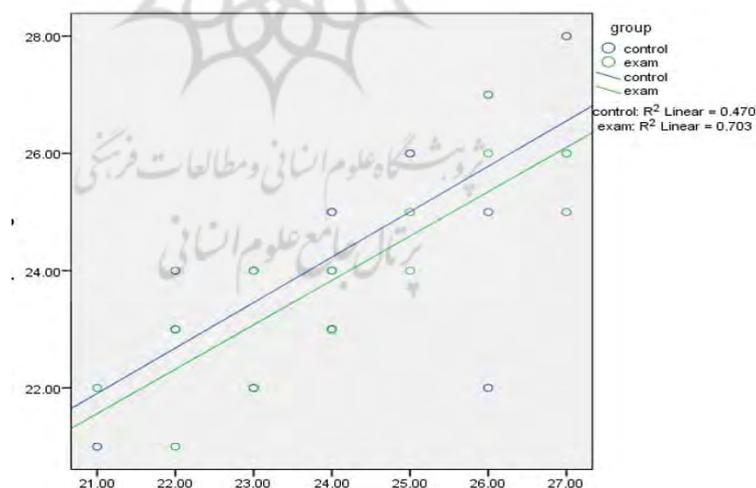
همان‌گونه که نمودار ۱ نشان می‌دهد رابطه میان پیش‌آزمون و پس‌آزمون خطی است؛ بنابراین پیش‌فرض رابطه خطی رعایت شده است. ضریب تعیین (R^2) برای گروه کنترل ۰.۱۱۲ و برای گروه آزمایش ۰.۱۵۹ است. این نشان می‌دهد که حدود ۱۱ و ۱۶ درصد از تغییرات نمرات پس‌آزمون به ترتیب در گروه کنترل و آزمایش توسط نمرات پیش‌آزمون تبیین می‌شود. نمرات گروه آزمایش به‌طور کلی بالاتر از گروه کنترل است، که نشان‌دهنده تأثیر مثبت مداخله آموزشی بر تسلط کلامی آن‌ها است.

فرضیه دوم: تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر مهارت کلامی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی ناحیه ۳ کرج در درس فارسی تأثیر دارد.
جهت آزمون این فرضیه از روش تحلیل کوواریانس استفاده شده است.

جدول ۷- نتایج آزمون‌های اثرات بین آزمودنی‌ها در متغیر مهارت کلامی

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	مجذورات ای سهمی
مهارت کلامی کل	۵۲/۳۹۶	۱	۵۲/۳۹۶	۳۵/۴۸۲	۰/۰۰۰	۰/۵۶۸
پیش‌آزمون گروه‌ها	۱/۲۰۰	۱	۱/۲۰۰	۰/۸۱۳	۰/۳۷۵	۰/۰۲۹
خطا کل	۳۹/۸۷۱	۲۷	۱/۴۷۷			
	۱۷۵۶۶/۰۰۰	۳۰				

با توجه به جدول ۷ نتایج آزمون تحلیل کوواریانس نشان می‌دهد که پس از تعدیل نمرات پیش‌آزمون، اثر معنادار تعامل بین آزمودنی‌های گروه وجود داشت. مقدار آماری F برابر با ۳۵/۳۸۲ و سطح معناداری کوچک‌تر از ۰/۰۵ است که نشان‌دهنده تفاوت معنادار بین گروه‌ها است. همچنین، مقدار مجذور اتای سهمی برابر با ۰/۰۲۹ نشان‌دهنده اندازه اثر متوسط است. نتایج نمرات میانگین تعدیل‌شده مهارت کلامی نشان می‌دهد که گروه آزمایش که تحت آموزش قرار گرفتند، در مقایسه با گروه کنترل، به شکلی معنادار تغییراتی در متغیر مهارت کلامی داشتند.

نمودار ۲- نمودار پراکندگی جهت بررسی رابطه خطی بین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون مهارت کلامی

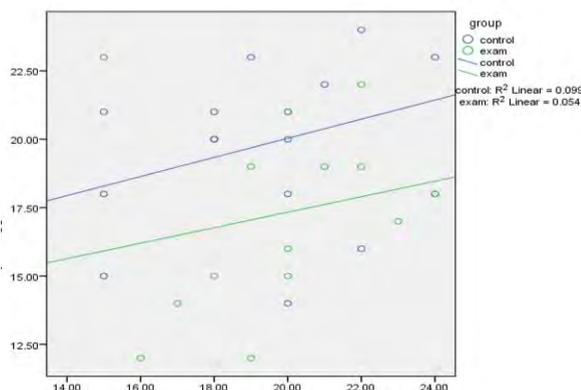
همان‌طور که در نمودار ۲ نشان داده شده است، رابطه میان پیش‌آزمون و پس‌آزمون در متغیر مهارت کلامی خطی است؛ بنابراین، پیش‌فرض خطی بودن رابطه رعایت شده است. همچنین، مقدارهای مجذور R برای گروه کنترل برابر با ۰/۴۷۰ و برای گروه آزمایش برابر با ۰/۷۰۳ است که نشان‌دهنده درجه و شدت رابطه میان نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون در متغیر مهارت کلامی افراد در گروه‌های کنترل و آزمایش است. بر اساس این مقادیر، می‌توان نتیجه گرفت که بین نمرات پیش‌آزمون و متغیر وابسته همبستگی وجود دارد.

فرضیه سوم: تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر مهارت شنیداری دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی ناحیه ۳ کرج در درس فارسی تأثیر دارد. جهت آزمون این فرضیه و با توجه به وجود پیش‌آزمون و پس‌آزمون، به‌منظور مهارت اثر پیش‌آزمون، از روش تحلیل کوواریانس استفاده شده است.

جدول ۸- نتایج آزمون‌های اثرات بین آزمودنی‌ها متغیر مهارت شنیداری

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	مجذور اتای سهمی
مهارت شنیداری کل پیش‌آزمون	۲۰/۶۷۴	۱	۲۰/۶۷۴	۲/۱۳۴	۰/۱۵۶	۰/۰۷۳
گروه‌ها	۵۲/۱۸۸	۱	۵۲/۱۸۸	۵/۳۸۷	۰/۰۲۸	۰/۱۶۶
خطا	۲۶۱/۵۹۳	۲۷	۹/۶۸۹			
کل	۱۰۶۳۰/۰۰۰	۳۰				

بر اساس جدول ۸ نتایج آزمون تحلیل کوواریانس نشان می‌دهد پس از تعدیل نمرات پیش‌آزمون، اثر معنادار تعامل بین آزمودنی‌های گروه در متغیر مهارت شنیداری وجود داشت. مقدار آماری F برابر با ۵/۳۸۷ و سطح معناداری کوچک‌تر از ۰/۰۵ است که نشان‌دهنده تفاوت معنادار بین گروه‌ها است. همچنین مجذور اتای به‌دست‌آمده (۰/۱۶۶)، نشان‌دهنده آن است که میان متغیر مستقل (مداخله آموزشی) و متغیر وابسته (مهارت شنیداری) رابطه معناداری وجود دارد. به‌عبارت‌دیگر حدود ۱۶/۶ درصد از واریانس مهارت شنیداری توسط مداخله آموزشی تبیین می‌شود.

نمودار ۳- نمودار پراکنندگی جهت بررسی رابطه خطی بین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون متغیر مهارت شنیداری

بر اساس نمودار ۳ رابطه میان پیش‌آزمون و پس‌آزمون خطی است؛ بنابراین پیش‌فرض رابطه خطی برقرار است. همچنین، مقدارهای مجذور R برای گروه کنترل برابر با ۰/۰۹۹ و برای گروه آزمایش برابر با ۰/۰۵۴ است که نشان‌دهنده درجه و شدت رابطه میان نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون در متغیر مهارت شنیداری افراد در گروه‌های کنترل و آزمایش است. بر اساس این مقادیر، می‌توان نتیجه گرفت که بین نمرات پیش‌آزمون و متغیر مهارت شنیداری همبستگی وجود دارد.

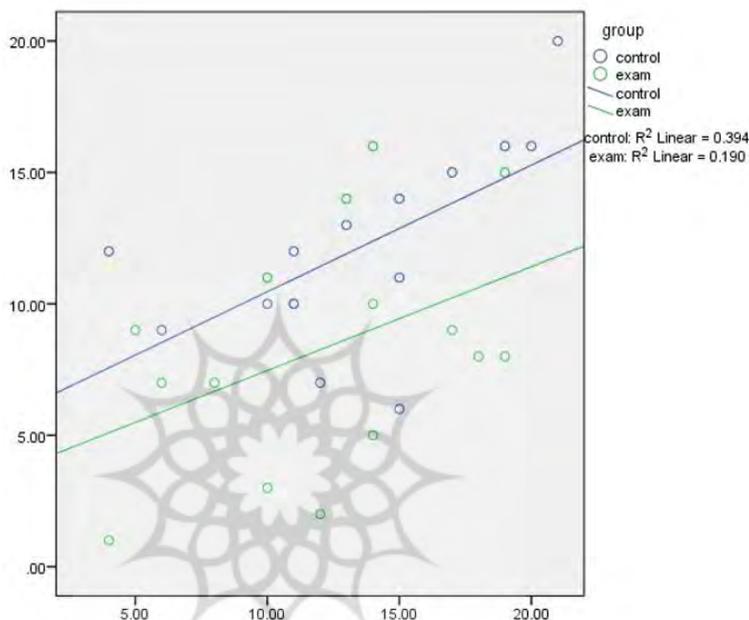
فرضیه چهارم ۴: تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر مهارت بازخورد دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی ناحیه ۳ کرج در درس فارسی تأثیر دارد. جهت آزمون این فرضیه از روش تحلیل کوواریانس استفاده شده است.

جدول ۹- نتایج آزمون‌های اثرات بین آزمودنی‌ها در مهارت بازخورد

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	مجذور اتای سهمی
مهارت بازخورد کل پیش‌آزمون	۱۲۸/۳۸۴	۱	۱۲۸/۳۸۴	۹/۹۶۴	۰/۰۰۴	۰/۲۷۰
گروه‌ها	۷۷/۵۱۷	۱	۷۷/۵۱۷	۶/۰۱۶	۰/۰۲۱	۰/۱۸۲
خطا	۳۴۷/۸۸۲	۲۷	۱۲/۸۸۵			
کل	۳۷۰۲/۰۰۰	۳۰				

جدول ۹ نتایج آزمون تحلیل کوواریانس نشان می‌دهد که پس از تعدیل نمرات پیش‌آزمون، اثر معنادار تعامل بین آزمودنی‌های گروه وجود داشت. مقدار آماری F برابر با ۶/۰۱۶ و سطح معناداری

کوچک‌تر از $0/05$ است که نشان‌دهنده تفاوت معنادار بین گروه‌ها است. ($F=6/016$ و $P>0/05$) همچنین مجذور اتای به‌دست‌آمده ($0/182$)، نشان‌دهنده آن است که میان متغیر مستقل (مداخله آموزشی) و متغیر وابسته (مهارت بازخورد) رابطه معناداری وجود دارد. به‌عبارت‌دیگر حدود $18/2$ درصد از واریانس نمرات بازخورد توسط مداخله آموزشی تبیین می‌شود.

نمودار ۴- نمودار پراکندگی جهت بررسی رابطه خطی بین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون متغیر مهارت بازخورد

همان‌طور که نمودار ۴ نشان می‌دهد رابطه میان پیش‌آزمون و پس‌آزمون خطی است؛ بنابراین پیش‌فرض رابطه خطی برقرار است. همچنین مقادیرهای مجذور R نشان‌دهنده درجه و شدت رابطه میان نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون متغیر مهارت بازخورد افراد در گروه‌های کنترل ($0/394$) و آزمایش ($0/190$) است. بر اساس این مقادیر، باید میان نمرات پیش‌آزمون و متغیر وابسته همبستگی وجود داشته باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش به بررسی تأثیر روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر تسلط کلامی و مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ناحیه ۳ شهر کرج در درس فارسی پرداخت. نتایج نشان

داد که تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین تأثیر مثبتی بر تسلط کلامی این دانش‌آموزان در درس فارسی دارد. این یافته‌ها تأیید می‌کنند که این روش به تقویت توانایی کودکان در تولید جملات و کلمات هوشمندانه کمک می‌کند. برای آنکه کودکان بتوانند به‌طور واضح صحبت کنند، نیاز است ابتدا مهارت‌های شنیداری خود را تقویت کرده و توانایی شنیدن صداها و الگوهای کلمات را به‌درستی فراگیرند. این مهارت‌ها اساساً پیش‌نیاز تسلط کلامی هستند و روش قصه‌گویی به‌طور مؤثری می‌تواند این مهارت‌ها را ارتقا دهد.

نتیجه‌ی حاصل از این پژوهش با یافته‌های بیگی راد (۱۳۹۸)، رهبر (۱۳۸۹)، رفیعی (۱۳۸۹)، یانگ^۱ و همکاران (۲۰۱۶)، و میلر و پینیکاف^۲ (۲۰۰۸) هم‌راستا است که بر اهمیت تقویت مهارت‌های شنیداری در فرایند یادگیری زبان تأکید دارند. علاوه بر این، تلفیق روش قصه‌گویی با فناوری استوری لاین مهارت کلامی دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ناحیه ۳ شهر کرج در درس فارسی را نیز افزایش می‌دهد. یادگیری کلمات در دوران کودکی از اهمیت بالایی برخوردار است و سرعت یادگیری واژگان تأثیر زیادی بر توانایی ارتباطی کودک دارد. اگر فرایند قصه‌گویی به‌درستی طراحی و اجرا شود، می‌تواند به‌طور چشمگیری یادگیری واژگان را تسریع کند. این یافته با نتایج تحقیقاتی همچون افتخاری (۱۳۹۷)، صفت کار حقی (۱۳۹۶)، و زرای (۲۰۱۸) همسو است که نشان می‌دهند داستان‌گویی به‌ویژه وقتی با فناوری‌های آموزشی ترکیب شود، می‌تواند به‌عنوان ابزاری مؤثر در تقویت مهارت‌های زبانی و کلامی عمل کند. همچنین، نتایج این پژوهش نشان می‌دهند که تلفیق قصه‌گویی با فناوری استوری لاین بر مهارت شنیداری دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ناحیه ۳ شهر کرج در درس فارسی نیز تأثیر مثبتی دارد. شنیدن به‌عنوان مهارتی پایه‌ای برای یادگیری زبان، باید قبل از مهارت کلامی تقویت شود. قصه‌گویی، به‌ویژه وقتی با فناوری استوری لاین ترکیب می‌شود، می‌تواند مهارت‌های شنیداری کودک را به‌طور ناخودآگاه بهبود بخشد و این مهارت‌های شنیداری از جمله مؤلفه‌های اصلی برای یادگیری زبان هستند. این نتیجه با یافته‌های افتخاری (۱۳۹۷)، صفت کار حقی (۱۳۹۶)، مرادی زاده و همکاران (۱۳۹۴)، و اسپنسر^۳ و همکاران (۲۰۱۲) همسو است که بر اهمیت تقویت مهارت شنیداری پیش از تقویت مهارت‌های کلامی تأکید دارند. یکی دیگر از نتایج قابل توجه پژوهش این بود که استفاده از روش قصه‌گویی مبتنی بر فناوری استوری لاین به‌طور مؤثری مهارت بازخورد دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ناحیه ۳ شهر کرج در درس فارسی را افزایش می‌دهد. قصه‌گویی

1. Yang
2. Miller, Apennycuff
3. Spencer

به‌عنوان یک ابزار آموزشی، نه‌تنها به تقویت مهارت‌های کلامی و شنیداری کمک می‌کند، بلکه در ارتقای مهارت‌های اجتماعی و خودآگاهی کودکان نیز نقش دارد. این نتیجه به‌ویژه در ارتقای مهارت بازخورد، که شامل بهبود روابط بین فردی و شناخت خود است، تأثیرگذار است. یافته‌های این تحقیق با نتایج افتخاری (۱۳۹۷)، احمدی (۱۳۹۳)، احمدی و همکاران (۱۳۹۲)، آنگوس لویت و هادرک^۱ (۲۰۰۹)، و ساریکا و یوزیول^۲ (۲۰۱۶) همسو است که نشان می‌دهند قصه‌گویی به‌ویژه به‌عنوان ابزاری برای تقویت خودآگاهی و تعامل اجتماعی مؤثر است. برای بهره‌گیری بهتر از این ابزار، باید رویکردی متناسب با شرایط کودکان اتخاذ شود. در این راستا، ضروری است که به سن و ویژگی‌های خاص هر کودک توجه شود. داستان‌هایی با زبان ساده و متناسب با نیازهای آموزشی کودک باید طراحی شوند تا بتوانند به یادگیری بهتر کمک کنند. علاوه بر این، زمان مناسب برای گفتن قصه نیز تأثیر بسزایی در اثربخشی آن دارد. انتخاب زمانی که کودک در حالت آرامش و آماده یادگیری است، از اهمیت زیادی برخوردار است. این امر می‌تواند به معلمان کمک کند تا برنامه‌های آموزشی بهتری تنظیم کنند.

معلمان باید اطمینان حاصل کنند که این برنامه‌ها متناسب با سطح پیشرفت زبانی کودکان طراحی شده باشد. این برنامه‌ها باید شامل فعالیت‌هایی باشند که به تقویت مهارت‌های کلامی و واژگانی کمک کنند. به‌ویژه، فعالیت‌هایی که مهارت‌هایی چون تلفظ صحیح، استفاده از جملات پیچیده‌تر، و بیان عمومی را تقویت می‌کنند، نقش کلیدی ایفا می‌کنند. همچنین، تقویت فرآیند یادگیری شنیدن در کودکان از طریق ایجاد محیط‌های آرام و حذف عوامل مزاحم مانند صداهای اضافی در محیط‌های خانگی یا آموزشی می‌تواند تأثیر بسزایی داشته باشد. در این میان، انتخاب داستان‌هایی که به مسائل و نیازهای کودکان مرتبط باشند، اهمیت دوچندانی پیدا می‌کند.

قهرمان داستان باید با مشکلات مشابه مشکلات کودک روبه‌رو شود و در پایان داستان، این مشکلات را حل کرده و به نتیجه‌ای مثبت برسد. چنین داستان‌هایی می‌توانند اعتمادبه‌نفس و توانایی‌های اجتماعی کودکان را به‌طور قابل توجهی تقویت کنند. پیش‌تر اشاره شد که این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی بوده و بنابراین با محدودیت‌هایی نیز همراه است. یکی از این محدودیت‌ها، عدم امکان کنترل کامل متغیرهای مزاحم است. تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، تغییرات محیطی، و میزان آشنایی کودکان با فناوری از جمله عواملی هستند که می‌توانند بر نتایج تأثیر بگذارند. علاوه بر این، محدودیت در قابلیت تعمیم نتایج به‌کل جامعه نیز یکی دیگر از چالش‌های این

1. Angus, Levitt, Hardtke

2. Sarical, H.Usluel

پژوهش بوده است. از آنجاکه این مطالعه در یک محیط خاص و با نمونه‌ای محدود از دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ناحیه ۳ شهر کرج انجام شده است، نتایج آن ممکن است به کل جامعه قابل‌تعمیم نباشد. برای رفع این محدودیت‌ها، پیشنهاد می‌شود مطالعات مشابه در محیط‌ها و جوامع متنوع‌تری انجام شود. این امر می‌تواند به دستیابی به نتایجی جامع‌تر و کاربردی‌تر منجر شود. در نهایت، استفاده از فناوری استوری لاین می‌تواند محیط‌های تعاملی ایجاد کند که دانش‌آموزان در آن‌ها نقش‌آفرینی کنند. این روش نه تنها به تقویت مهارت‌های اجتماعی و خودآگاهی کمک می‌کند، بلکه بازخورد مؤثری نیز ارائه می‌دهد. آموزش معلمان در استفاده از این فناوری و روش‌های نوین قصه‌گویی نیز ضروری است. این آموزش‌ها باید شامل طراحی داستان‌های آموزشی، استفاده از ابزارهای فناوری، و روش‌های ارزیابی مهارت‌های زبانی دانش‌آموزان باشند. با این اقدامات، می‌توان به بهبود کیفیت آموزش و یادگیری در کودکان دست یافت.

مشارکت نویسندگان

این مقاله توسط نویسنده مسئول بدون مشارکت فرد دیگری تهیه شده است.

تشکر و قدردانی

از زحمات معلمان و مدیر مدرسه‌ای که مداخله آموزشی در آن انجام شده تشکر و قدردانی می‌شود.

تعارض منافع

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است»

©2021 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

COPYRIGHTS

منابع

- احمدی، علی. (۱۳۹۹). *بررسی عوامل مؤثر بر یادگیری درس فارسی در دانش‌آموزان ابتدایی*. تهران: انتشارات مدرسه.
- احمدی، محمد سعید. (۱۳۹۳). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر خودتنظیمی یادگیری دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه شهر زنجان. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۱۱۵(۱)، ۱۱۳-۱۲۰.
- احمدی، محمد؛ سعید، حاتمی؛ احدی، حمیدرضا و اسد زاده، حسن. (۱۳۹۲). تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر باورهای خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر. *فصلنامه علمی-پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۴(۴)، ۱۰۵-۱۱۸.
- استاد حمزه، زهره. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر نرم‌افزار آموزشی استوری‌لاین بر یادگیری و یادداری درس علوم تجربی دانش‌آموزان دختر پایه هفتم دوره اول متوسطه منطقه ۱۵ تهران. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور، تهران-شهر ری*.
- افتخاری، شیمایا. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر احساس تنهایی و سازگاری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه شهر یزد. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور مرکز تفت*.
- بیات، مرتضی، آقایی، علیرضا، و ترخان، نرگس. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین سلامت روان و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان. *فصلنامه روانشناسی تربیتی*، ۱۵(۵۲)، ۱۲۵-۱۴۵.
- بیگی راد، علیرضا. (۱۳۹۸). طراحی الگوی تسلط کلامی در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر یزد. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه یزد*.
- حسینی، سعید، طلایی، ابراهیم، و یارمحمدیان، محمدحسین. (۱۴۰۱). تأثیر استفاده از نرم‌افزار استوری‌لاین بر انگیزه و مشارکت دانش‌آموزان در یادگیری. *مجله علمی پژوهشی فناوری آموزش*، ۱۶(۲)، ۷۸-۹۵.
- ذاکری، گیتا. (۱۴۰۳). تأثیر شعر و قصه بر یادگیری مقولات دستوری پایه هفتم (مطالعه موردی: فعل، مصدر و بن‌های ماضی و مضارع). *پژوهش در آموزش زبان و ادبیات فارسی*، ۵(۱)، ۲۱-۳۸.
- رحمتی، فریده. (۱۳۹۲). مطالعه رابطه بین مهارت‌های ارتباطی معلمان ابتدایی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان همان دوره در استان قزوین. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی پیام نور تهران جنوب*.
- شولتز، دوان پی؛ و شولتز، سیدنی ال. (۱۳۹۵). *نظریه‌های شخصیت*. مترجم: یحیی سیدمحمدی، انتشارات روان.
- صفت کار حقی، مریم. (۱۳۹۶). نقش قصه در بهبود مهارت‌های ارتباطی (کلامی-شنیداری-بازخورد) در کودکان دوره اول دبستان. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی*.
- علیخانی، زیبا. (۱۳۹۸). کاربرد قصه‌گویی در رشد مهارت‌های زبانی کودکان. *مجموعه مقالات جشنواره بین‌المللی قصه‌گویی*، ۴۵-۵۷.

فریس آبادی، لیلا؛ خسروی، معصومه و صباحی، پرویز. (۱۳۹۴). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بین فردی و حل مسئله اجتماعی بر بهبود رفتار سازگاران و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر با کم‌توانی ذهنی. *روانشناسی افراد استثنایی*، ۱۸(۵)، ۱۲۱-۲۰۲.

فلاحی، وحید، و کریمی ثانی، حسین. (۱۳۹۵). تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر یادگیری دانش‌آموزان. *فصلنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی*، ۶(۲۲)، ۴۵-۶۲.

محمدی، علی. (۱۴۰۰). مشکلات رایج دانش‌آموزان در درس فارسی و راهکارهای مقابله با آن. تهران: انتشارات سمت.

مرادی زاده، سیروس؛ بازگیر، لیلا و عبدالهی مقدم، مریم. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های سازگاری بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهر خرم‌آباد. *دومین اجلاس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روان‌شناسی*.

موسوی، سید عباس و صفایی، عبدالواحد. (۱۳۹۸). بررسی رابطه فناوری‌های نوین آموزشی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه در درس ادبیات فارسی. *پژوهش در آموزش زبان و ادبیات فارسی*، ۱۱(۱)، ۹۵-۱۱۰.

Anderson, J. & Carter, I. (2020). Social isolation and mental health. *Journal of Social Sciences*, 45(2), 123-145.

Angus, L., Levitt, H., & Hardtke, K. (2009). The narrative process coding system: Research application and implications for psychotherapy. *Practice*, 55, 1255-1270.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice Hall.

Barton, J. E. (1990). *Communication skills*. Harper & Row.

Bennett, D., & Hodge, S. (2023). The role of storytelling in enhancing communication skills in early childhood education. *Journal of Early Childhood Research*, 21(1), 15-29. <https://doi.org/10.1177/14767142211012345>

Brown, A., & Smith, B. (2022). Communication skills and self-esteem. *Journal of Educational Psychology*, 50(3), 234-256.

Bruner, J. S. (1996). *The culture of education*. Harvard University Press.

Cialdini, R. B. (2009). *Influence: Science and practice*. Pearson.

Deck, R., Johnson, E., & Williams, S. (2021). Importance of communication skills in academic and professional success. *Journal of Educational Sciences*, 28(1), 34-52.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.

Gardner, H. (2019). Storytelling as a teaching method. *Harvard Educational Review*, 89(4), 567-589.

- Gorsuch, R. L., & McPherson, S. E. (1989). Intrinsic/extrinsic measurement: I/E-revised and single-item scales. *Journal for the Science Study of Religion*, 28(3), 348.
- Green, M. (2022). The impact of communication skills on mental health and well-being in adolescents. *Psychology Journal*, 12(4), 88-98.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice Hall.
- Lee, C., et al. (2021). Communication difficulties and academic stress. *Educational Studies*, 30(4), 345-367.
- Livingston, P. (2020). *The power of stories: Education and narrative*. Cambridge University Press.
- Miller, S., & Pennycuff, L. (2008). The power of story: Using storytelling to improve literacy learning. *Journal of Cross-Disciplinary Perspectives in Education*, 1(1), 36-43.
- Mitra, D., Jones, K., & Patel, P. (2022). Digital storytelling: A new approach to learning. *Educational Technology*, 62(1), 45-67.
- National Literacy Panel. (2004). *Developing early literacy*. National Institute for Literacy.
- Piaget, J. (1970). *The science of education and the psychology of the child*. Orion Press.
- Sarical, H., & Usluel, Y. (2016). The effect of digital storytelling on visual memory and writing skills. *Computer & Education*, 94, 298-300.
- Sekaran, U., & Bougie, R. (2016). *Research methods for business: A skill-building approach*. John Wiley & Sons.
- Smith, J., Brown, M., & Davis, E. (2023). The correlation between communication skills and social adjustment. *Journal of Social Psychology*, 150(2), 123-145.
- Spencer, E., et al. (2012). The influence of story and storytelling on verbal skills of children. *Journal of Education*, 14(2), 130-140.
- Thompson, L., & Lee, S. (2024). The effectiveness of digital storytelling in enhancing communication skills. *Journal of Educational Technology*, 21(3), 345-367.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Interaction between learning and development*. In *Mind in society: The development of higher psychological processes*.
- Welsh, A., Garcia, M., & Lee, S. (2018). Engaging students with digital storytelling. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 27(4), 456-478.

Yang, P. L., Tong, F., Irby, B. G., Lara-Alecio, R., Ramos, N., & Anava-Walichowski, M. (2016). The elementary students in English as foreign language (EFL) program: A pilot study in mainland China and Taiwan. *Asian Journal of Education and Training*, 2(1), 23-33.

Zarei, M. (2018). Verbal skills and learning in sports contexts. *International Journal of Sports Science*, 8(3), 123-130. <https://doi.org/10.5923/j.sports.20180803.02>.

